

(Време, 28.05.2009)

Стицајем околности, прво оглашавање Светог архијерејског синода Српске православне цркве у новом сазиву била је реакција на снимак бруталног физичког злостављања у Духовно-рехабилитационом центру у Црној Реци који је објављен на сајту "Време", којим оштро осуђује "батинашке методе лечења жртава наркоманије", позива епископа Артемија да распусти нелегални стационар крај Црне Реке и "виновнике опште саблазни подвргне канонској одговорности, а надлежне државне органе позива да испитају цео случај и предузму мере из своје надлежности, док самим жртвама насиља и свима који су њиме погођени изражава најискреније жаљење". О овом случају, али и о управо окончаном заседању Светог архијерејског сабора Српске православне цркве, о (не)постојању подела у црквеној јерархији за "Време" говори владика Порфирије, епископ јегарски.

"ВРЕМЕ": Реакција Светог архијерејског синода поводом догађаја у Црној Реци многе је изненадила , како брзином тако и садржајем.

ВЛАДИКА ПОРФИРИЈЕ: Призори бруталног насиља из центра за лечење болести зависности Црна Река су апсолутно супротни бићу Цркве. Једина могућа одлука и јавна реакција Синода је онаква каква је дата у саопштењу Светог архијерејског синода. Верујем да су оци Синода имали у виду да овај појединачни случај, преко одређених кругова који нису наклоњени Цркви а гласни су у јавности, може да компромитује остале многобројне човекољубиве социјалне црквене делатности. Морам да кажем да постојање Духовно-рехабилитационог центра у Црној Реци није било непознато, како црквеној тако и широј друштвеној јавности. Неретко, говорило се о бројним младим људима који су имали проблем са дрогама а прошавши кроз овај центар, излечили се. Такође, није било тајна да се тамо, поред осталог, као метод лечења примењују батине. Нико, међутим, није могао ни замислити до којих размера бруталности то иде. На пример, лично сам био у прилици да од неких младића који су напустили центар пре истека "терапије" чујем кроз какве су тортуре пролазили. Али, будући да је реч о наркоманима, мислио сам да измишљају, односно да у најмању руку преувеличавају. После објављивања снимка стравичне "физиотерапије" који сам видео на телевизији, био сам не изненађен, већ најдубље ужаснут.

При манастиру Ковиљ, чији сте ви старешина, делује центар "Земља живих" у којем се

ут Центра

"

Црна Река

",

лече наркомани

Наркоманија је друштвена пошаст: то је разлог што и код нас, као и у свету, Црква и друге верске заједнице покушавају и на овом плану да буду уз оне којима је помоћ потребна. Поред Православне и Римокатоличке цркве, сличне центре код нас воде и друге верске заједнице – на пример пентикостална у центру "Раскршће" и суботарска у "Рето центру" на Авали. Основна разлика између нашег пројекта, који се зове "Земља живих", и пројекта који води Римокатоличка црква с једне стране и осталих покушаја с друге стране, јесте у томе што ми гостопримство и сву негу у духу Јеванђеља пружамо бесплатно, а остале заједнице овим послом се очигледно баве на комерцијалној основи. На пример, месечни боравак у "Раскршћу" (пентикосталци) кошта 300 евра, а при самом уласку у камп плаћа се једнократна кауција у износу од 1000 евра. Поменути центар Црна Река, у зависности од платежне моћи корисника, месечни боравак наплаћује од 300 евра па навише... дакле, једина сличност између нашег центра и оног у Црној Реци је у томе што су штићеници наркомани. По свему другом се разликује.

Шта вас је навело да оснујете азиле за наркомане при ковиљском манастиру?

Можда звучи чудно, али наркоманија открива неутољиву и неугасиву метафизичку жеђ човекову за смислом и љубављу. Једино Бог може да задовољи и испуни ову потребу. Без Бога, код наркомана се више него код других види осећај усамљености и празнине. А ако човек не нађе Бога, он посеже за различитим сурогатима којима покушава да замени аутентични смисао. Сурогати су, међутим, само нека врста медикамената који на један краћи или дужи период могу да прикрију празнину. Дрога је свакако један од најпогубнијих и најварљивијих сурогата. Стога, кад неко постане наркоман, то је видљив знак да он нема само психолошки, него и дубоки духовни проблем. Нажалост, искрено говорећи, наркоманима се код нас мало ко озбиљно и с љубављу бави. Они су углавном презрени. Једини начин да им се помогне јесте спремност да се с великом пажњом и саосећањем послушају њихове душе, егзистенцијални болови и дубоки вапај за смислом, а то значи да им се пружи безусловна, јеванђелска, христолошка љубав.

Како ваш центар функционише?

Будући да је наркоманија као болест зависности веома комплексна, неопходно је да се у лечењу једнодушно ангажују многи друштвени чиниоци. Пре свега, то је болест што значи да морају да буду укључени стручњаци из области медицине, психологије, социологије... У том смислу, од самог почетка, ангажовали смо лекаре, психологе и психијатре који се баве болестима зависности. На пример, најмање једанпут у шест месеци у куће у којима живе штићеници долазе медицински радници из Хигијенског завода у Новом Саду и тестирају их на ХИВ и хепатитис. Једанпут недељно организујемо психолошке радионице у виду групних терапија уз помоћ тима психолога и родитеља. Имамо добру сарадњу са Одељењем за болести зависности Неуропсихијатријске клинике у Новом Саду, коју води проф. др Никола Вучковић, који је и у Националном савету за превенцију. У последње време започели смо сарадњу са Министарством здравља. Дакле, било би претенциозно да се сматрамо самодовољним у настојању да се ухватимо у коштац са једним од најтежих проблема друштва данас. Скромно покушавамо оно што можемо, свесни да без поменуте стручне помоћи не можемо доћи до правих резултата.

У свом коментару овог снимка епископ Артемије изнео је тврдњу да је реч о "монтаж и " и да је позадина у ствари његова забрана да потпредседник САД Џозеф Бајден посети манастир Високе Дечане

**,
слично као што је својевремено**

**"
случај Пахомије**

**"
повезиван са сецесијом Косова и**

**"
случај Иларион**

са

**"
војвођанским сепаратизмом**

**"
.**

Заиста не видим на који би начин то могло да буде повезано.

Што вам се шапне на ухо, проповедајте са кровова

Пише: Владика Порфирије
субота, 30 мај 2009 23:04

**Отац Сергеј из манастира Сопоћани замерио је нашем новинару што је снимак "пуст
ио "**

**у јавност уместо да га достави црквеним властима и да је објављивањем снимка
"**

**нанео велику штету
"**

Српској православној цркви

**да је тиме показао да
"**

**није хришћанин и православац
"**

Да ли је штета цркви нанесена и ако јесте

**ко је за штету одговоран
?**

Евидентно је да је код нас данас Црква по правилу на мети беспштедних критичара из редова такозване грађански оријентисане "поштене и просвећене интелигенције". Понекад је на "тапету" због премало, понекад због превише активне улоге. По потреби, од случаја до случаја, Црква је или урадила "нешто што не треба" или није урадила "нешто што треба". Из тих кругова често долазе захтеви да се спречи сваки озбиљнији ангажман цркве у друштву, захтеви да се Црква повуче у "кулу од слоноваче", у изолацију и да не учествује у друштвеном животу, а с друге стране, од Цркве се тражи да има став о свему што се догађа, да суди "недораслом", "нецивилизованом" и "грешном" народу. Деловала премало или превише, Црква је увек изнова под критиком својих старих познаника, искусних ветерана "политички коректног" антитеизма. Може бити да ће неко из овако настројених кругова употребити снимке батинања наркомана у Центру Црна Река као муницију и повод за нови напад на Цркву. У том случају, објављивање овог снимка могло би се схватити као доношење штете Цркви. Међутим, проблем не видимо у самом објављивању снимка, већ да је то реалност. То је оно што нас брине, то је оно чему треба тражити лека. Јер, није битно и пре свега шта неко о нама мисли и говори, него је важно оно што ми јесмо. Дакле, ми својим мислима и делима сами себи наносимо штету или задобијамо корист, а Бог је онај који љубављу суди свима.

Више од две године, откако је патријарх Павле у болници, свако заседање Светог архијерејског сабора је предмет медијске пажње

**:
говори се о поделама унутар јерархије по овом или оном основу**

**према старости на
"**

стару гарду

"

и

"

младе лавове

"

територијално на

"

босанце

"

и

"

србијанце

"

Да ли расцепа има или не

?

Гласине о наводном "тихом расцепу" у врху наше Цркве на "србијанце" и "босанце", на "млађе" и "старије", а онда и тврдње о постизању компромиса између подељених страна на последњем сабору, просто нису тачне. Оне су или плод незнања и необавештености или, можда, и плод злих намера.

Ипак, неретко се преко медија оглашавају поједини архијереји саопштенима у којима се мање или више "увијено" међусобно "прозивају", а кроз саборска врата , која су по правилу за јавност затворена

"

процури

"

да по многим питањима епископи имају дијаметрално супротне ставове

.

Сабор наше Цркве чине епископи, који су слободни и различити људи, а не клонови или унифицирани, неслободни работи. Оно у чему су сви јединствени и једнодушни јесте Православна вера и припадање Православној цркви. Што се, пак, тиче начина организовања живота, као и односа према актуелним појавама на различитим пољима наше свакодневице, природно, постоје разлике, а понекад и потпуно супротна гледања. То ни у ком случају не умањује нити угрожава јединство. Напротив, богатство разлика отвара могућност за конструктиван дијалог у заједници љубави. Разлике ове врсте, уосталом, јављају се од самих почетака Цркве. Сусрећемо их већ међу апостолима, и оне

Што вам се шапне на ухо, проповедајте са кровова

Пише: Владика Порфирије
субота, 30 мај 2009 23:04

су саставни део историјске динамике хода Цркве кроз све векове. Међутим, међу епископима данас постоји неформална, спонтана комуникација и размена искустава и идеја. Поред тога, сви епископи се и редовно састају два пута годишње на саборима у Патријаршији у Београду, између осталог и зато да би различите ставове у вези са виталним питањима живота Цркве кроз дијалог усагласили, да би дошли до заједничких саборских решења која су у датом моменту најбоља за Цркву и њену мисију у свету, друштву. Према томе, супротна мишљења немају за циљ да поразе и у "полемици" елиминишу другога, него су братољубива, брижна борба за сабрата и настојање да се благим речима ода поштовање личности, али уједно и чврстим аргументима покаже "корист" или "штета" нечијег става, по појединца и заједницу. При том, увек смо свесни да сабор епископа није скуп "непогрешивих индивидуа", него заједница личности које имају и своје врлине и своје мане, али који се труде да, по дару Божјем, одговорно, кроз многе тешкоће и искушења воде кормило Цркве путем спасења.

Уобичајена реакција јерарха на извештавање медија о животу Цркве је критика, и то поприлично оштра

Између медија, какви су данас, и Цркве, каква је од постанка, постоји одређени несклад. Наиме, за Цркву је најважније, или једино важно, да свету пренесе оно што доприноси спасењу људи и творевине. Дајући упутства апостолима, Христос каже: "Што вам говорим у тами, казујте на видику, што вам се шапће на уши, проповедајте с кровова!" То је, укратко, медијски програм Цркве. Уз дужно поштовање и разумевање, врхунски, али и легитимни интерес готово свих данашњих медија јесте профит, остварен кроз задовољавање интереса власника, оглашивача, политичара и сл. Поред тога, медији, водећи рачуна о наведеним интересима, моделују стварност, тачније, по речима једног савременог српског филозофа, "служе као инструменти за конструкцију и дистрибуцију онакве слике стварности каква одговара центрима моћи". Имајући ово у виду, морамо бити свесни одређене задршке коју Црква има у комуникацији са медијима.

Значи, новинари јесу за све криви?

Ако желимо да будемо објективни, у контексту данашњег тренутка, проблем постоји на обе стране. Црква није однеговала довољан број људи који су вични раду с медијима; с друге стране, новинари, нажалост, често немају елементарна знања о Цркви. Добром вољом обе стране, и улагањем одговарајућег напора, проблеми се могу превазићи.

Именован је нови Синод. Да ли се са те стране може очекивати више добре воље него што је до сада био случај ?

Чланови актуелног састава Светог синода имају не само велико медијско искуство него и знање о медијима. На пример, митрополит Амфилохије већ више од деценије у подручној му епархији има радио-станицу Светигора и истоимену тиражну богословско-популарну ревију, владика бачки Иринеј је буквално пионир учешћа јерархије у медијском животу, а у Епархији бачкој се управо покрећу четири радио и једна телевизијска станица. Владика Григорије, исто тако, покреће телевизију у Херцеговини. И у Епархији нишкој је кренуо црквени радио. Владика Фотије, у условима у којима живи и ради, обнављајући разорену Епархију, развио је изузетно богату издавачку делатност, укључујући и два часописа. Дакле, у Синоду су људи који осећају важност медија за мисију Цркве и спремни су за сарадњу...

(Разговарао Зоран Мајдин)